

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 ft. — kr.
Félévre 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy órá 1 „ — „

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond,**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzárú hirdetések alkú szerinti jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Papp Elek beszéde.

Tartotta a képviselőház február 26-iki ülésén.

Papp Elek: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A kereskedelmi miniszter ur oly nagy terjedelemben és kimerítőleg nyilatkozott, azon közgazdasági intézményekről, a melyek az ő vezetése és kezelése alatt vannak, hogyha az ő példáját akarnók követni, ha anaok minden részletét beható tanácskozásunk tárgyává kívánók tenni, akkor valóban jogosan illethetnénk bennünket az obstructio vádjával. Mi azonban nagyon röviden és tisztán csak a magunk álláspontjának minden kétséget kizáró megvilágítása szempontjából kívánunk ezekről a pontokról szólni, s a miniszter ur által felvetett kérdésekkel foglalkozni.

De azonkívül, a mit a t. miniszter ur a maga beszédében érintett, van egy nagyon fontos közgazdasági kérdés, mely minden esetre nemcsak a parlament érdeklődését, hanem az ország közvéleményét is urálja és ez a vámszerződés kérdése. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Ha az érdeklődésnek azt a hiányát tekintem, a mely e fontos kérdéssel szemben, különösen itt a parlamentben, uralkodik, akkor talán nem is szólnék fel. De nekem, mint országgyűlési képviselőnek, nem az a kötelességem, hogy azt tekintsem, hogy itt a parlamentben mi iránt viseltetnek az egyes képviselő urak érdeklődéssel, hanem az a feladatom és kötelességem, hogy legjobb meggyőződésem szerint eleget tegyek azon megbízatásomnak, melyet választóimtól nyertem, hogy mindazt, a mi jó, támogassam, és mind azt, — a mi rossz, tölem telhetőleg ostromozzam, megvalósítását ellenezem, és ha lehet, meggátoljam. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Ezen szempontból indulva ki, szólok most fel, daczára annak, hogy sokan gunymoslylyal fogadják, hogyha ilyen magamfajta rusticus ember, a magasabb közgazdasági politikának spaerájába be mer tekinteni és e fontos tárgyhöz némi szerény észrevételt bátor fűzni. Pedig az volna az óhajtaudó, ha a kunyhótól a palotáig, elsőktől az utolsóig, minden egyes ember a legnagyobb érdeklődéssel és a legérzetesebben igyekeznék megismerkedni azon fontos kérdéssel, melyet a jövő hord méhében, és a mely vagy végpusztulásukat, vagy a nemzet anyagi erejének fellendülését vonandja maga után. (Élénk helyeslés a bal- és szélső balon.) T. ház! Azt tapasztalom, hogy az 1867-iki kiegyezésnek nemcsak az a káros következménye, hogy ezáltal nagyon sok oly intézményünköt fosztott meg, melyek ősi törvényeinkkel biztosítva voltak, de meg van az a romboló hatása is, hogy miután a legfontosabb érdekeinkről, vérünkéről és vagyonunkról való rendelkezés legnagyobb részben a delegációkban történik, napról-napra apad a közérzületből az érdeklődés azon fontos kérdések iránt, a melyekre a nemzet existenciája, a nemzet szabadsága, a nemzet jövője van alapítva, a melytől jövőnk függ.

Én azt, hogy napról-napra mindinkább apad a közérzületből az érdeklődés a fontos nemzeti érdekek és ügyek iránt és apad az az élő emlékezet, mely arra emlékeztet minden magyart, hogy őseink nagy áldozatokkal, véradózatokkal szereztek meg nekünk és tartották meg ezt a földet, melynek emlőin élünk. Mondom és állítom, hogy az élő emlékezet kihal a magyar emberek szívéből, s hogy azt a közömbösség, egykedvűség és nembanomság

érzete foglalja el, én ezt annak tulajdonítom, hogy a 67-iki kiegyezés Magyarországot nagy eleven történelmi emlékezéséről fosztotta meg. Ennek tulajdonítom politikai tehetetlenségünket közömbösségünket. A politikai életben pedig a közömbösség annyit, mint erkölcsi gyengeség, sőt üresség. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső balon.)

Ily körülmények közt a legparányibb emberben is felébred az akaraterő arra nézve, hogy addig is, míg tökéletesen a szolvaság karjaiba nem vezetettünk, igyekezzünk a közérzületet felebresztetni s megmenteni nemzetünket azon veszélytől, mely felé közeledünk, ha azon az uton haladunk, melyet nekünk a 67-es kiegyezés alapján különösen a fennálló kormányok kishitűsége vezet el. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Hát t. ház, én ez érzelmeimnek hatása alatt kérek szót. Halljuk! Halljuk!

Első sorban arra a kérdésre bátorodom rátérni, vajjon indokoltak-e, vajjon időszerűek-e, vajjon ha tanúságot meritünk az eddig nyert tapasztalatokból, ezézhöz vezetők és szükségessé-e azon határozati javaslatok, a melyek egyrészt a 48-as és függetlenségi párt kebeléből Kossuth Ferencz és Molnár József t. képviselőtársaim, más részről pedig Apponyi Albert gr. képviselő ur által beadattak.

Hát én előre kijelentem, hogy szükségesnek és időszerűnek találom őket, sőt — szerintem — nagy mulasztást követett volna el az ellenzék — amelynek e parlamentben legalább is azt a szerepet kell teljesítenie, amit a tenger vizében a só, — hogy t. i. megakadályozzai, hogy meg ne büzhődjön a parlamenti tanácskozás, — mondom, mulasztást követett volna el, ha világító toronyként rá nem mutatunk azon veszélyre, mely ránk várakozik, főleg akkor, hogy ha egykedvűen nézzük, hogy a kormány a legnagyobb ködbe burkolódzva titokban akadozik becsi társaival, akik pedig nyíltan frontot csinálnak Magyarországgal szemben a Reichsrathban. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A korhaladásával a műveltségnek, a szellemi szükségleteknek megfelelőleg az állam belserveszete, sőt a törvényhozás feladata is változik, változniok kell tehát az intézményeknek is. Ami körülményeink közt változást kell szenvedniök nemcsak intézményeinknek, de szervezetünknek is, szerény felfogásom szerint főleg azért, mert a legközelebb elmúlt 30 év alatt oly lábra állottunk sakként rendeztük be állami ügyeinket, még költségek tekintetében is, mint Európa legnagyobb államai. Ha tehát nagy labon, nagy költségeskedéssel léptünk az európai népek sorába, ez önként maga után vonja azt, hogy ezen nagy költségekre oly forrásokat nyissunk meg, melyeknek megnyitásával megizmosodhatik közgazdaságunk, felvirágozhatik iparunk és földművelésünk. (Igaz! ugy van! a szélsőbaloldalon.) Mert csakugyan „fenn az ernyő, nincsen kas” vádjával illethetnénk bennünket, ha egyrészt futóparipákat állítunk, gyorsvonatokat rendezünk be, másrészt pedig nem igyekezzünk megvalósítani azon intézményeket, melyekkel a nemzet anyagi erejét fokozni tudjuk, földünket belterjesebben művelhetjük, iparunkat fejleszthetjük s így bevételünket emeljük. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Azt még Bobula János t. barátom is szíves volt tegnapelőtti beszédében elismerni, — hogy mi kiválóan földművelő nép vagyunk és

én még hozzáteszem, hogy földművelő nép fogunk maradni még nagyon hosszú ideig. De ez esetben jövőnk csak úgy lehet biztosítva, ha kereskedelmi és közgazdasági dolgainkat szabadon intézhetjük, (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon) különösen oly állammal szemben, mint Ausztria, amely kiválólag iparos-állam. Az megtörténhetik, hogy mi mint földművelő állam, fogyasztási területet keressünk, de bizonyosan nem a földművelő államokban keressük fogyasztási területünket, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) de keressük olyan államokban, ahol arra van szükség, amit mi termelünk — és ott nem állítható elő.

Már most ha ez így van, akkor nagyon természetes dolog, hogy külpolitikánkat, közgazdasági-, vám-tarifa- és közlekedési politikánkat oly irányban kell megalkotnunk, hogy ami érdekeink, mint földművelő országnak érdekei, meg legyenek védelmezve. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) És ismét Bobula t. képviselőtársamra hivatkozva azt mondom, hogy ha ő egymás mellé állította az ipart és földművelést és azt mondja: „ha iparos volnék, bárátja lennék a külön vámterületnek, de mivel földművelő állam vagyunk, ellensége vagyok a külön vámterületnek”, nohát ez magyarul mit tesz? Ez azt teszi, hogy ellentébe állítja bizonyos helytelen felfogással a földművelőknek érdekét az iparosoknak érdekével. (Ugy van! a szélsőbaloldalon) és amikor így ellentébe állítja az ipart a földműveléssel, nyomban kifejezi, hogy a magyar iparosban nem bízik a tekintetben, hogy a földművelő osztály érdekét megóvja. Hanem az osztrák iparosra óhajta rábízni a magyar földművelők érdekét, annak védelmezését. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hát t. ház, valamint a vizet az olajjal bármennyire rázzuk is össze, egy bizonyos idő múlva a víz különválik az olajtól! (Mozgás a szélsőbalon.) épen úgy Magyarország érdeke mindaddig, míg Magyarország földművelő állam lesz, külön válik Ausztriának közgazdasági érdekétől (Ugy van! a szélsőbaloldalon) Ha pedig külön válik, ha külön érdeke van Magyarországnak, külön érdeke Ausztriának közgazdasági tekintetben, akkor kérdem: miképen történhetik meg az, hogy Magyarország közgazdasági érdekét akkép akarja a tulajdoni megvédelmezni, hogy legfontosabb külpolitikánkat, a kereskedelmi és gazdasági téren Ausztria karjaiba dobja? (Ugy van! a szélsőbaloldalon) Nem kell attól felni Magyarországon még hosszú ideig, (Halljuk!) hogy az ipar az által szenvedni fog ha a magyar földművelésnek a külföldön piacot fogunk vámszerződésünk által teremteni, mert mi még nagyon soká abban a helyzetben leszünk, hogy Magyarországon az ipar nem lesz képes Magyarország fogyasztása számára sem eleget termelni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Külkereskedelmi és gazdasági politikánkat tehát bátran intézhetjük és rendezhetjük be oly módon, hogy az eminenter a földműves osztály érdekét védelmezze: itthon pedig a magunk házi ügyeit, a társadalmi téren és más uton berendezhetjük úgy, hogy a magyar ipart erősítsük és fejlesszük (ugy van! a szélsőbaloldalon) Erősíteni és fejleszteni kell a magyar ipart először azért, hogy az a pénz, a mely most a külföldre megy az iparcikkéért, itthon használtassék fel, (ugy van! a szélsőbaloldalon) és itthon consummáltassék, gyümölcsös tessenék. Itthon terjedjen szét a társadalom a nép különböző rétegeiben. Mert az a pénz, amely idegen földre megy, az mind impro-

ductiv. A mi gazda-ági politikánk éppen olyan, mint azon földmivelő gazda eljárása, a ki a hulladékot, melylyel javíthat a földjén, a szomszéd földjére hordja, a helyet, hogy a magát javítaná. A midőn azután néhány év múlva arra a szomorú tapasztalatra jut, hogy a szomszéd arat dusan termő tiszta búzát, míg az, ki a szomszéd földjét javította, a maga földjén c-upa haszontalan növényeket fog aratni. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Így járunk el Ausztriával szemben, a mikor 3-4 száz millió közt levő évi összeget adunk az osztrák iparért és ezzel szemben alig kapunk 65 millió forintot a saját termékeinkért. — (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Nagyon csodálkozom tehát, t. Ház azon, hogy a földbirtokos osztály közt még mindig bizonyos féltékenység uralkodik arra nézve, hogy mi fog történni akkor, ha küön vámterületünk lesz és felsőhajtások, hogy áldozata a magyar gazda lesz! Hát ez az indokolatlan, egészen a gyavaságig sülyedő töprengés eszembe juttatja azt a katonát, a ki afeletti aggodalmában, hogy ha csatába vezeték, agyon találják löni, az ajtószarkára felakasztotta magát. (Derültég a bal- és szélsőbaloldalon.) Hát az bizonyos dolog, hogy a háború vér nélkül nem igen szokott megtörténni; de ez még sokkal bizonyosabb, hogy az, ki előre felakasztja magát, az már azután semmi körülmények közt sem fog tovább éni és csatát nyerni. (Derültég.)

Nohát t. Ház, megvalom, hogy az osztráknak 30 évi kapzsisága engem arra a meggyőződésre vezetett, hogy vele tovább egy tából meggyet enni nem akarok. (Derültég.) Arra a meggyőződésre vezetett a tulajdonon levő nagy államférfiak hitegetése is, hogy mint gazda, meg voltam csalva. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) 1878-ban és 1886-ban, mikor folytak a vámegegyességre vonatkozó tárgyalások, szírenhangokon sugták a magyar gazdaközönségnek a fülebe: »A ti érdekekben egy leendő iparért a meglévő mezőgazdaság érdekében kell hogy a szerződést megkötjük.« És mi történt? Alig, hogy megkötöttük a vámszerződést, Oroszországnak, Romániának, az egész Balkánnak nyers terményei részére megnyitottuk a vámorompókat a közös vámterületen. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon) és előzőnlötték Ausztriát az idegen nyersterményekkel; holott, ha őszinte és becsületes lett volna a szándék és egyezség, akkor nem lett volna szabad idegen területre, nem lett volna szabad addig meg-

engedni a behozatalt, míg a közös vámterületen termelt nyerstermények el nem fogyasztattak, (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Azt vártam volna én t. Ház, ha őszinték akartak volna lenni azok az urak, a kik kiegyezkedtek, hogy tiltó-vámokat állítsanak fel, a nyerstermények ellenében Oroszországgal és a Balkán tartományokkal szemben (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) És azt vártam volna, hogy mikor Poroszország nekünk a 70-es években megtette az ajánlatot arra, hogy ha bizonyos iparcikkait beeresztjük, akkor ő a mi búzáinkat, lisztünket és az épület fáinkat ingyen fogja a maga területére beereszteni: ez elfogadtatik. Azt vártam volna, hogy így irányban halad a kiegyezkedés és így irányban fogják biztosítani a mi érdekeinket a közös vámterületen. A kérdés az, hogy őszintén jártak-e el velünk szemben, vagy nem? Nem jártak el őszintén, annyival kevésbbé, mert alig, hogy megkötötték velünk a vámszerződés, az osztrák államférfiak összedugták Bécsben a fejüket és a védvamos rendszer mellett foglaltak állást. Mert Bismark csak azután, a mikor a bécsiek a védvamos rendszer mellett foglalt állást, t. i. 1878-ban bocsátotta ki emlékeztető nyilatkozatát.

T. ház! Már most azt kérdezem, t. ház, hogy jelenleg micsoda kilátásokkal megyünk mi a kiegyezkedés elébe? Talán jobb hangulattal vannak irántunk bécsi szomszédaink, mint a minővel a multban voltak; vagy talán nagyobb erélylyel, több körültekintéssel és energiával állja útját a kormány annak az áramlatnak, amely Bécsben megindult, mint a multban útját állta az akkori kormány? Erőzt tapasztalom, hogy sem az egyik, sem a másik nem adhat nekünk reményt arra, hogy kedvezőbb fog megköttetni a vámszerződés Ausztriával, mint a hogy megkötötték az a mult időben. Ha pedig erre semmi remény nincs, nem helyes dolog-e az, hogy politikai láspontunktól eltekintve, tisztán közgazdasági érdekeink szempontjából bírálva a kérdést, az önálló vámterület inaugurálását sürgetjük. Sürgetjük, hogy az idegen államokkal oly szerződéses viszonyba lépjünk, a melynek következtében Magyarországnak a nyers terményei legalább oly mértékben, mint a mily mértékben azt jelenleg Ausztria fogyasztja fogyasztó piacra találjon. És nem helyesebb dolog-e az, hogy akkor, mikor a mi termelésünket főképpen a túlmagas adók teszik drágává, és addig, míg Magyarországon a vámszerződések ma — úgy szólván — semmi jövedelmet nem hoz-

nak, azokat a vámoikat, a melyek z ilyen produktumokért ma a közös kaszába mennek és az osztrák területre behozott produktumokért pedig semmiféle kaszába nem mennek, mi szedjük be és az így nyeredő vámjövödelmeknek megfelelőleg enyhítünk az adóprézen és ne szorongassuk a szegény földmives osztályt tovább, melyből ma az utolsó csepp zsirt kezdjük kipréselni. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Akár a szabadságot tekintem — mert hiszen sem ember, sem állam nem lehet szabad, ha a maga dolgait függetlenül nem intézheti; pedig szabadság nélkül nem lehet erős ember, nem lehet erős és gazdag nemzet akár a közgazdasági részét, vagy a pénzügyi részét tekintem e kérdések, mind a három azon meggyőződést erősíti meg bennem, hogy az önálló vámterületet mulhatatlanul éle be kell lépíteni. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Mert itt az utolsó cseppet arra nézve, hogy a magyar nemzeti gazdálkodás önzetlen nemzeti funkcióinak tekintésék.

A közös vámterület megállapítása t. ház oly formán történt, mint a miképen az egy- szeri ember a fiát elégítette ki, a ki minden áron azt követelte az apjától, hogy a száraz malom az övé legyen; a mire azt mondta az apa: »no jól van fiam, a malom a tied lesz, de a vámot a bányád szedi belőle.« (Derültég a bal- és szélsőbalalon.) — A mi kiegyezésünk Ausztriával is olyformán történt, hogy a malom a miénk, de a vámot az osztrák szedi benne. És mi legfeljebb a vámleis szerepét játszottuk minisztereinkkel odafen Bécsben. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Így áll a dolog.

De van ám ennek még egy másik oldala is, (Halljuk! Halljuk!) s ez az, hogy azt mondják odaát a bécsi sógorok, hogy miután közös vám területünk van, t. a magatok izlése szerint a saját területeken az adórendszereket sem állapíthatjátok meg oly módon, a mint a ti viszonyotoknak legjobban megfelelne. T. ház! En azt el tudom képzelni, hogy a direct adót, pl. a földadót a föld catastroizált jövedelme elvének alapján h lyesen lehet megállapítani Ausztriában és Magyarországon vagy akár Franciaországban vagy Oroszországban, de azt már nem hiszem el a tudós államférfiainknak, hogy a fogyasztási adóknak, a monopoliumnak berendezése egyforma elvek mellett egyforma eredményeket érjen el különböző foglalkozással bíró államokban. Már pedig ha nekünk közös vámterületünk van, az

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Blahánénak.

Ha nevedet hallom, dal cseng a fülemben,
Nem anyától lettel!
Áldja meg az Isten azt a rózsabokrot,
A hol te termettél!
Viragos bölesédet fülüle ringatta
Edes altatóval,
Ebredő nap csókján a pacsirta keltett,
Szép pacsirta szóval.
Tölök tanultad el sorba valamennyi
Aranyos nótádat.
Áldja meg az Isten a pacsirta szádát,
Fülemile szádát!

Mikor kirepültél a rózsabokorból,
Zengve, esieseregre:
Tündér tavasz kísért mosolygó varázsszal
Berekről berekre.
Tellett daloddal erdő, mező, liget,
Dáribabos róza,
A pásztortűz mellett még a tilinkó is
Szebben szól azóta.
Még a dalos költő dalos kedvének is
Röpkébb szárnya támadt...
Áldja meg az Isten a pacsirta szádát
Fülemile szádát!

Nagyvilágra hívó csalogató szóra
Sohse hallgattal;
Drágább volt előtted a hazai berek

Csilogó aranyánál
Bedaloltad lelked, gunyhók és paloták
Visszhangoz lelkébe.
Szöke Duna partján, zagyva nyelvű népnek
Szíve középebe:
Szíve dobogását riagató zenével
Hozzánk muzsikálad...
Áldja meg az Isten a pacsirta szádát,
Fülemile szádát.

Nem lesz több Blahánénk! Iramló időkben
Századok mulhatnak...
Hej! pedig a dal, mint betegnek a balzsam,
Ugy kell a magyarnak!
Sirni kell minékünk tenger bánatunkban
Zokogó nótákon,
Vigadni a frissen, hogy könyünk erője
Neha meg-megálljon.
Mért is száll el dalod? Mért nem cseng örökké?
Mért is nem adhatja tovább minden század?
Áldja meg az Isten a pacsirta szádát,
Fülemile szádát!

Pósa Lajos.

A szocziálismusról.

Irta s a debreczeni Csokonai-körben felolvasta:

Dr. Bartha Béla.

(Vege.)

Az u. n. félszocziálizmus (katherszocziálizmus) az, melyet a legkivalóbb tudósok és nemzetgazdászok vallanak s mely

az individualizmust és szocializmust tudományos alapokon akarja összeegyeztetni.

Nincs időm arra, hogy itt beható bírálatot adjak a szocializmusról s különféle arnyalatairól; de nem is egyezik meg körünk észléjával; itt a társadalmi kérdéseket nem tudományos részletességgel, hanem csak általános tájékoztatást adólag lehet tárgyalni. Fölőlagos bírálatot az u. n. polgári szocializmusról és szocialdemokráciáról már felebe adtam.

Itt mindössze annyit jegyzek meg, hogy a szocializmus az önzés, a tuhajtott individualizmus elleni visszahatás s az emberi nyomor ellen akar orvoslást találni; mint ilyen, magában véve jogosult, illetve alapeszméje az.

Csak hogy a szorosabb értelemben vett szocializmus az ellenkező végletbe csap. Míg a másik irány csak az embert, az egyedet, az önálló atomot tekinti s csupán az egyéni érdekeket ismeri el jogosultaknak, addig a szocializmus éppen nem látja az emberben az egyedet, csak a társadalmi tagját s úgy akarja erővel boldoggá tenni, hogy feltétlenül aláveti a közös z-arnoki uralomnak s agyonszorítja ölelésével. Nem is említve, hogy még a Radbertu-féle mérsékelt szocialista reformok sem valósíthatók meg a legmélyebb rázkódások, sőt véres társadalmi harcok nélkül, — annál kevésbbé a Lassalle-féle irányzat. Az u. n. keresztény-szocialista antiszemizmus pedig szocialis köpenybe az antiszemizmus politikai reakciót, a középkori hűbéri rendszerbe való visszafejlődést rejtegeti.

első feltétel az, hogy a só és dohánymonopoliumot illetőleg ugyanazon principiumok állapittassanak meg itt, mint Ausztriában; a másik feltétel pedig, hogy a fogyasztási adó a szerint a rendszer és scala szerint eszközöltessék és vettessék ki Magyarországon, mint Ausztriában.

Ez az oka annak a nagy aránytalanságnak, hogy míg a direkt adók, Magyarországon 104 milliót, addig a fogyasztási adók csak 118 milliót tesznek ki. A fogyasztási adókat fel lehet használni közgazdasági lendület előidézésére, de fel lehet használni finanzia'is, sőt szociális szempontból is, s hogy azokat egy állam miként használhassa fel, azt az illető állam sajátos alakulása, társadalmi élete és sajátos közgazdasági viszonyai szabják meg. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem lehet azt egy más állam finanzia'is érdeke szempontjából korlátozni és regulálni; annak hozzá kell simulnia ahhoz az elethez, a melyben azt alkalmazásba akarjuk venni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ez pedig Magyarországon ellenkezőleg áll. Mert pl. noha kimutatták a vegyészek, hogy Magyarországon a legnagyobb erőfeszítéssel és műrágyák felhasználásával sem vagyunk képesek annyi percenzt cukortartalommal bírót előállítani, mint pl. Csehországban, mindamellett a mi fogyasztási adónk ép annyi, mint a menyinyi Csehországban. Ennek természetesen következménye lett egyfelől a cukor és más a fogyasztási adók helytelen alkalmazása, más felől a szeszipar tönkreté' ele.

En elhiszem azt, mert már a levegőben van, hogy nagy vívmányokkal jött haza a kormány. Eddig is nagy vívmányokat eszközölt ki Bécsben, mert immáron nem akarja a sógor elvenni azon fogyasztási adónkat, a mely minket illet meg az itt elfogyasztott osztrák sörért, cukorért. Ha ez így van, az többet nem jelent, mint hogy azt a rablórendszert, a mit eddig Magyarországgal szemben a fogyasztás, a vámviszterítés és a premiumok czimén Ausztria kivett, egy kicsit enyhíteni akarja. Hi-zen ezt kell is tennie, mert hiszen, miután mi ez idő szerint Ausztriának kiszolgáltatott provinciája vagyunk, ugyszólván robotosai és ispanjai, nem lehet célja, hogy minket egészen megfojtson (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) mert akkor nem lesz, a ki dolgozzék; annyi levegőt kell adnia, hogy máról holnapra élhessünk. Annyi esze van annak a bécsi nemetnek, hogy minket egy-

szerre nem fog megfojtani. Csak fojtogat. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) En azt gondolom, hogy Magyarországon félre kell tenni a kishitűséget, és ha azt akarjuk, hogy tovább is éljünk, azzal az önérettel kell birtununk, a mivel az angol bír.

Ennek a századnak elején egy párisi tárlatban Fox I. Napoleonnal sétált. I. Napoleon meglátott egy földgömböt és gunyosan rámutatott, hogy azon a földgömbön Anglia milyen parányi helyen van. Erre Fox azt mondta: »Ne feledje el, hogy azon a parányi helyen angolok laknak, s azon a parányi helyen az angolok, mint angolok akarnak élni.«

Ezt az önérettet várom a kormánytól. Kinek az isteni gondviselés kezébe adta azt, hogy mi felettünk örködjék. (Derűtség balfelől.) Értesse meg a kormány az osztrákokkal, hogy ezt a földet ezer esztendő óta magyarok lakják (élénk helyeslés a szélsőbaloldalon), s a másik ezer esztendőig is azok akarják lakni és az ő kedvükért, hasuk hizlalásáért nem akarjuk, hogy Magyarország geografiai fogalomma legyen. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A mikor ezeket bátor voltam elmondani, ezt két indokból tettem. (Halljuk, halljuk!) Először tettem azért, mert úgy vagyok ismerve azok által, kikkel összeköttetésem van, hogy én gazdálkodó ember vagyok. Ugy is vagyok ismerve otthon, hogy jó gazda is vagyok; úgy is vagyok ismerve, hogy meg tudom a kis ujjamat a hüvelykujjamtól különböztetni (derűtség a szélsőbaloldalon); ennél fogva arra kérem a magas kormányt, hogy ő is különböztesse meg a jót a rossztól (helyeslés a szélsőbaloldalon) és mikor oda által Bécsben a kisujjukat mutogatják az osztrákok, a magyar kormány ezért a kisujjutogatásért legvitálisabb jóainkat és érdekeinket ne adozza fel. (Helyeslés a baloldalon.)

Beóthy Akos: Az öklét mutatta!

Papp Elek: S mikor mindezeket elmondtam, engedje meg a t. miniszter ur, ha most átterek azokra a tárgyakra, a melyekről tulajdonképpen szólni akarok. (Halljuk! Halljuk!)

Azt hiszem, be-zédem tenorából és fonálból kiérzett leglább annyi, hogy a t. miniszter urnak tegnap tett nyilatkozatával egyáltalában egyet nem érthetek. (Helyeslés a baloldalon.)

Egyáltalában nem adott nekem jogot és reményt arra, hogy a miniszterium egyezkedési törekvéseit megnyugtató reménnyel várjam, hogy hova fognak az egyezkedések kilyukadni. A mily nyugodtsággal várnám be abban az esetben, ha nagyobb melegséggel, több őszinteséggel, nagyobb igazságossággal és logikával méltóztatott volna fogadni az ezen részről beadott határozati javaslatokat, habar azok egyike mindjárt Apponyi Alberté is (helyeslés a baloldalon), épp oly nyugtalanságot tölt el most.

En, t. ház, ezekről a kérdésekről most ezuttal tovább beszélni nem kívánok, majd meglátjuk, vajjon be fog-e teljesedni a miniszter uraknak az egész mellel való megjelenésük a közvélemény porondján, s nem fog-e bekövetkezni az, hogy a hegy egeret szült. (Helyeslés a baloldalon.)

En t. ház, azt értettem meg az előtem felszóltat uraknak beszédjeikből, de magának a miniszter urnak beszédjéből sem győződhettem meg az ellenkezőről, hogy még mindig el vannak zárkózva az elől az igazság elől, hogy Magyarországon a nyeresztermények ára már annyira lehangyolott, hogy idestova, ha még önköltségen szállítja is a vasut ezen nyereszterményeket, oda fogunk kilyukadni, hogy még az önköltséget is alig bírják meg a szállításhoz, s mind amellet itt egész apprehensióval lett felhozva, hogy vannak az országban oly hangok, a melyek nem tartják egészen helyesnek azt a lázas viczinális és nem tudom milyenféle „nális“ vasutaknak építését. Hát én magam is azok közé a szerencsétlen emberek közé tartozom, a ki mindig irigykedve nézem, hogy a Ferencz-csatorna mellett lakó birto kos társaim, ámbár kilométer szerint legalább négyszer annyira vannak a fővárostól, mint a mennyire én vagyok Karczagon, buzájukat

mégis felküldik ide 35 krért, én pedig 65 krt, fizetek érte. Ennél fogva t. ház, én óhajtanám, hogy a kereskedelmi miniszter ur öntudatos közlekedési politikát állapítana meg; oly politikát, melyet nem egyszerűen máról holnapra követnek, a melynek nem az az irányadója, hogy ha most egy tekintélyes ember, vagy egy jó mameluk helyi érdekű, vagy nem tudom miféle érdekű vasutat akar építeni, és ha mindjárt az az ottani vidéknek nem conveniál is, ha nem is illik bele az ottani utahálózati viszonyokba, önök azt mégis megcsinálják, mert nem térhetnek ki előle a miniszter urak. Ezen állapotokat úgy lehetne megszüntetni, ha nem máról holnapra történnék közlekedési politikánknak mikénti irányítása, hanem a közutakra, vasutakra és vízi utakra nézve egy nagyobb conceptióju tervet méltóztatnék készíteni, és a tapasztalt szükségeknek, a forgalom minőségének és mennyiségének megfelelőleg méltóztatik megállapítani, valamint azt is, hogy minő sorrendben fogjuk megvalósítani. Azt tudom, hogy egyszerre nem lehet megvalósítani, de legalább a sorrendet kellene megállapítani, a melyben történnék a mi közlekedési utjainknak, akár a műutaknak, akár a vízi utaknak előállítására. — (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalalon.) Akkor öntudatosan, a kifejlendő viszonyoknak megfelelőleg tudná a birtokos közönség is a maga érdekeit rendezni és oly irányban fejleszteni, intézné a maga gazdasági dolgait azon a vidéken, a hol lakik, a milyen módon contemplálva van, hogy ekkor meg ekkor itt vasut lesz, vagy csatorna lesz.

Mig ilyen irányban nem méltóztatik gondolkozni, a mig nem méltóztatik egy nagyobb szabásu tervet a parlament elébe terjeszteni, addig az egyik csellésből a másik bottlásba megyünk és az eredmény csak az lesz, hogy egyszer északon, másszor nyugaton, egyszer az alföldön, másszor a felföldön jajdulnak fel, hogy nekünk vasut kell, nekünk ez kell, nekünk az kell.

Hát kérem, én nem is nagyon sokat akarok, én egyelőre nagyon szerény igényekkel állok elő. Itt van pl. a Ferencz-csatorna. A Ferencz-csatorna egy törzset képez, annak nincsen se keze, se lába. Azt mondják, hogy nem válik be Magyarországon a vízi ut, mert hiszen a Ferencz-csatorna sem prosperál. Ha a Béga- és a Szamaczi csatornával össze méltóztatik köttetni a Ferencz-csatornát és azután a Kulpát és a Szávát hajókázhatóvá tétetik, akkor a Bánátnak minden terményét Károlyvárosig vizen lehet szállítani? s azután ott van Fiume. De nagyon természetes, hogy ha egy sivatag közepébe oda állítok egy darab csatornát, az nem fogja azt a functiót teljesíteni, mint a melyet teljesítene akkor, ha erre is, arra is megnyújtjuk és oly forgalmi ponttal és terrenummal hozzuk összeköttetésbe, a mely tovább vezet a tengerig terményeinket. (Helyeslés a szélsőbalalon.)

De hogy ez így van és hogy erre komolyan kell egyszer gondolnunk; azt abból következtetem, hogy csaknem a megvalósítás pontjig van elvive az a kérdés, legalább a közgazdasági és a tudós világ előtt, hogy az Oderát és az Elbát a Dunával össze kell kötni; és akkor az Atlanti oceánhoz, mint fogyasztó vidékhez a Dunán vihetjük a terményeinket. De ez csak úgy lehet, hogy ha a Duna egy olyan főcsatornát képez itt, a melybe belejön nagyon sok mellék csatorna, a melyeken a termékeinket oda szállíthatjuk.

Ha ezen kérdéssel méltóztatik foglalkozni, és ha nem mindig azon méltóztatik gondolkozni, hogy hogyan tudunk máról holnapra megélni és hogyan tudunk mentől tovább a vörös bársony széken megmaradni; akkor higgyék el, hogy a külön vámtérület mellett is prosperálni fog Magyarországnak közgazdasága. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Csak is akkor.) Azok szempontjából mondtam azt, a kik kizartnak tartják azt, hogy e mellett prosperálhassunk.

A magam részéről konkrét javaslattal elő nem állok: tudom, hogy ez nem időszerű, de oly dolog az, amit minden alkalommal fel kell említeni mindaddig, mig a megvalósulás stádiumába lép, mert nekünk mi-t kiválólag

Azok az irányok, melyek tulajdonképpen nem is érdemlik meg a szocializmus nevet, melyek minden társadalmi rend és haladás felbomlását jelentenek: a kommunizmus és a anarchia, beteges agyvelők fantazmái.

A kérdés magva abban áll, hogy helyesen felismerjük az emberben az egyéni és társas természetet, s a szabadság lehető tiszteletben tartásával a kettő egymással összhangba legyen hozva. Ez összhang megteremtése csakis hosszabb fejlődés, a mint tudományos nyelven szokták mondani, evolutio eredménye leend; azt máról-holnapra megcsinálni nem lehet. Egyes szocialista ábrándozók szépen kiesztérályozott tervéi eddig csak agyrémekek maradtak. De azért tény, hogy a kultur emberiség lépésről-lépésre halad a társadalmi tökéletesedés felé.

És most bocsánatot kérek a hosszú, fárasztó s a legjobb akarat mellett is unalmas felolvasásomert. E kérdést röviden tárgyalni hézagosság nélkül nem igen lehet; a rendelkezésre álló idő kevés, az elmondandó sok. Hogy mégis ezt választottam felolvasásom tárgyul, abban leli magyarázatát, mert azt hiszem; hogy ily előkelő színvonalon álló kulturintézménynek, mint városunk Csokonai-köze, olykor a társadalmakat mozgató, megmérhelen fontosságú vitakérdésekre is kell legalább egy futó pillantást vetni.

Fogadják, hölgyeim és uraim, szives türelmükért legőszintebb köszönetemet.

nyeratermelő országnak feltétlenül a szállítás olcsóbbítására kell törekednünk (ugy van! a szélsőbaloldalon.) Már pedig a vízközlekedés úgy viszonylik a vasuti közlekedéshez, mint 7 a 28-hoz; a vasutnak a régiéje több mint a vízi szállítás egész költsége. Nem a vasutakat akarom ezzel megtámadni, nem is érezhetik ez ki beszédemből; én csak azt akarom, hogy a szállítványok természeti, minőségi értéke szerint állítsunk elő oly közlekedési eszközöket, a melyeken olcsó termények is elszállíthatók. Mert hiszen mennyi terményünk van nekünk olyan, a melyet azért nem lehet értékesíteni, mert nem bírja meg a szállítást, vízi úton pedig forgalomba lehetne hozni.

De t. Ház, a kőuthálózattal épen így vagyunk, mint víziútjainkkal. 1890-ben megalkottuk a közmunkához, a közutakhoz való hozzájárulást szabályozó törvényt: azóta nagy idő telt el s be lehetett volna a vármegyéket rendezni legalább annyira, hogy ne keljen pl. az alföldön az esztendő legnagyobb részén át a közlekedést nélkülözni. E tekintetben szigorubb felügyeletet óhajtanék az állam által kiküldött mérnökök részéről, hogy ne csak a járási, megyei, hanem a községi vicinális utaknak és a községi u. n. dűloutaknak is szerte-számra vételével a jókarban tartás iránt az előjárásot hatékonyan kényszerítsék. — Helyeslés a szélsőbaloldalon.

Nem akarok avval triviális kifejezéssel élni, hogy fejetől bűdösödik a hal, de annyit bátor vagyok konstatálni, hogy mi a Duna Tisza és a Körös közt egy nagy utvonálnak a megvalósítását tervezzük, a mely kiindult volna Bajától és be lett volna kötve Erdőhegygyig, keresztül jött volna Pestmegyén, Csongrád, Bekésmegyén stb. Ezek iránt a tárgyalások, a mint a miniszter ur által kiadott jelentések 17. lapjáról is olvasható, a tárgyalások arra nézve, hogy az egyes törvényhatóságok miként járuljanak hozzá, megtörténtek. Az utvonál közigazgatási bejárása 1894-ben megtörtént; az új felvételek az utvonál tengelyének kijelölése után eszközöltettek; Bekésmegyében a földmunka az inségesekre való tekintettel foganatosított is. Azután a kavicsanyag beszerzésére is Tarcsa, Nagy-Batony és Csücs községek mellett három állami kőbányának a berendezése elhatározottat és kiállításba helyeztetett, hogy 1895. év folyamán ezen kavicsbányák üzembe vehetők is lesznek.

En t. ház, erről az egész dologról annyit tudok, hogy ott az alföldön azokat az utakat, a melyeket az alföldi indolentiával meg lehetett csinálni, elrontották, és most azok járhatatlan állapotban vannak, az illető vállalkozó mérnökök pedig ott hagyták az egész utvonalat, mint szent Pál az oláhokat.

En tehát már most arra kérem a t. miniszter urat, hogy méltóztassék az iránt minkünk megnyugtató nyilatkozatot tenni, hogy mikor fog ez a nagyon életre való utvonál kiépülni (helyeslés a szélsőbaloldalon), mert ebben a tekintetben mi túlhaladjuk a rómaiakat is, kik schasem mertek arra a tájra utakat csinálni; inkább el sem foglalták, mint-hogy ott utakat csináljanak. (Derűtség.) Ezt t. ház, annyival inkább szükséges figyelembe venni, mert a mint méltóztatik tudni, a Tiszán számbavehető átjáró hid Szolnoktól kezdve Szegedig nincs. Ha ez az utvonál kiépül, akkor ezen utvonalon egy átjáró hid fog épülni, melyre nagy szükség van és ha nem méltóztatik gyorsan ennek az utnak kiépítése iránt intézkedni, akkor majd appellálni fogunk a közös hadügyminiszterhez, hogy építtesse ki, mert az stratégiai szempontból is nagyon fontos. Az az óhajtam tehát, t. ház, hogy ne csak egy irányban igyekezzünk mai közlekedési eszközeinket fejleszteni, hanem igyekezzünk azokat a felmerült viszonyoknak megfelelő módon minden irányban előmozdítani s lehetővé tenni, hogy azon fővonalon, melyeket már az állam kiépített s megvásárolt, tápot nyerhessenek a kőutak kiépítése által. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A kőutak kiépítését ott az alföldön nagyon könnyen lehet eszközölni; lehet eszközölni oly módon, hogy ha Tokajnál kőbányát méltóztatik nyitni s a Tiszán szállított követ

ki méltóztatik rakatni a Tisza partján, a honnan mi — akármilyen lomhan élünk is ott a Tisza mentén — a kirakott követ el fogjuk szállíttatni s csinálunk belőle kőutat. (Derűtség a szélsőbalon.)

A vasutakra vonatkozólag, t. ház, még csak annyit akarok mondani, hogy ott a tulajdonon javaslatok tétettek arra, hogy mily módon kezeltesse a vasutak. Én nem követem a t. képviselőtársaim példáját, hisz nem időszerű most arról beszélni, hogy a minisztériumokat szaporítsuk, vagy hogy ilyen, vagy hogy olyan osztályokat létesítsünk.

Egyre azonban még is felhívom a t. miniszter ur figyelmét. Én szerintem abnormis állapot az, hogy a kezelés és ellenőrzés egy személyen összpontosul, az akarat egy itt is, az az akarat érvényesül az ellenőrzésnél, amely a kezelésnél. Én ezen az abnormis állapoton óhajtok segíteni az által, hogy az ellenőrzés a kezeléstől szigorúan választassék el. — Kellő rövidséggel akartam ezt kifejezni. Mert alkotmányos államban az az állapot, mely vasutaink ellenőrzésénél és kezelésénél mutatkozik, még nem tűrhető és fenn nem tartható.

Arra kérem még a t. miniszter urat, kegyeskedjék az iránt megnyugtató, nem annyira minket, akik a Tisza partján lakunk, hanem azokat, akik a Balaton mellett és a Zala völgyében laknak, hogy meddig fogja még a magas kormány tűrni garázdalkodását, a szipolyozási systemáját a *déli vasutnak*, mely a Duna jobbpartján nyomról-nyomra a tegy-élesebb felháborodással említtetik. (Halljuk! Halljuk!) Először rendkívül drága, másodsor ami érdekeinket a szó tel es értelmében ignorálja, mert hiszen életgyökerei Béc-ben vannak, azt mondja, hogy neki nagyobb gazdája van, mint a magyar kereskedelmiügyi minisztérium és nem lehet velők szóbaállni. Azután annyira figyelmen kívül hagyják az utazó közönség legegyszerűbb és legprimitívabb igényeit is, hogy pl. ha valaki külföldre akar menni, a világot sem álltanak egy direct kocsit; három-négyezer kell átszállani, míg oda tud jutni az ember, hová elindult. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.)

De nemcsak ezen dolgok miatt, hanem azért is nagyon szükségesnek tartom, hogy ez iránt nyilatkozzon méltóztassék, mert az mégis nagy igazságtalanság, hogy míg innen Predeálig elgőnzhatunk az I-ső osztályon 9 frt 60 krért, addig a déli-vaspályán 15—20 frtot kell fizetni harmadrész annyit distancziáért. (Ugy van! Ugy van! bafelől.) Miért excommunicáljuk mi az olcsó közlekedés hasznából azokat a magyar polgártársainkat, a kiket a véletlen ép a Balaton partjára és Zalavármegyébe helyeztet el, a kik mondhatom, lelkes és önzetlen hazafiak? (Helyeslés és tetszés bafelől.) T. ház én ezt, akármilyen csekély természetű dolognak látszik, de én nagyon fontosnak látom, mert annak a vidéknek az érdeke az megköveteli, hogy a déli vasut, mely mint egy parazita elősködik azon, vagy semmisíttessék meg. — vegye át az állam — vagy rendszabályoztassék meg. (Élenk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Megvalom, hogy az én Tuba János t. képviselőtársamtól, a ki tegnap a kisiparosok érdekében igazán megszínlelésre méltó praktikus dolgokat mondott el, kap'am kedvet arra, hogy a t. miniszter urhoz hasonló módon a szegény föld népe érdekében intézzenek egy pár szót. (Halljuk! Halljuk!) Nem akarok én arról hosszasan beszélni, hogy vajjon helyes dolog-e az, hogy a díjszabás alkalmazása, módosítása vagy új díjszabás alkotása tisztán a miniszter urnak a tegy-élesebb körében eszközöltetik, nem akarok arról beszélni, vajjon helyesebb dolog volna-e, ha addig is, míg — reméllem, nemsokára be fog következni — egy tanácsadó vasuti bizottság, mint a minő a földművelésügyi minisztériumnál a műszaki-tanács, szerveztetik, a t. miniszter ur azt az eljárást követné, hogy a gyakorlati szakembereket pl. a kereskedelmi- és iparkamarákat, az országos gazdasági egyesületet megkérdezné, ha a tarifán valami módosítást akar végrehajtani és consultálna azon emberekkel, vajjon gyakorlatilag helyes-e az, a mit itt a theoria megállapított.

T. ház! Jelenleg is így vagyunk, a mikor nemrégiben a személy-tarifa bizonyos tekintetben módosítás alá jött. Én azt nem vitatom, vajjon helyes volt-e a zónákba közbeilleszteni azokat a rétegeket, melyek az új, márczius 1-jével életbe léptetendő díjszabásban foglaltatnak, mert magam is tudom azt, hogy bizonyos mértékben a financialis tekintetek és érdekek elől elzárkózni nem lehet; de azt már csakugyan méltánytalanságnak tartom, hogy akkor, a mikor a zónarendszerrel nagy diszantiára állapítjuk meg a tarifát, mikor innen Predeálig az I-ső osztályon 9 frt 60 krért, vagy II. osztályon 7 frtért utazhatunk, akkor azon szegény emberekre nézve, kik csak a szomszédos forgalmat veszik és vehetik III. igénybe, mert sem dolguk, sem pénzük nincs, hogy Predeálig utazzanak, 5 kilométerről 5 kilométerre állapítsuk meg a tarifákat. Nem tartom ezt helyesnek. T. ház, nagyon sok tekintetben. Először azért, mert az kétségbevihatatlan dolog, hogy a zónatarifának az életbe léptetése a forgalmat bizonyos tekintetben a főváros fele centralisálta és ez által a vidéki emporiális városok megélhetését nagyon sok tekintetben megneghezítette. Ennek a régi zónarendszernek egyetlen fénypontja szerintem az volt, hogy ezen a bajon, a melyet most jelezni bátorítottam, a képen kívánt enyhíteni és segíteni, hogy a szomszédos forgalmakra vonatkozólag a legolcsóbb tarifát hozta életbe, s ez által tette lehetővé azt, hogy a vidéki nagyobb városok anyagilag, iparilag, sőt szellemileg is nagyon hatra nem maradjak.

Azonban t. ház, mi történt most? (Halljuk! Halljuk!) A szomszédos forgalom rendszere meg lett változtatva s nem tartott fenn az általam jelzett centralistikus vonzás ellenében az az olcsó tarifa, a mely eddig fennállott. Hogy a szomszédos forgalomra vonatkozólag micsoda változtatások történtek, azt én mindjárt számszerűleg el fogom mondani.

Először azt akarom konstatálni, hogy ennek az olcsó tarifának a forgalom tekintetében milyen óriási eredménye volt: az első állomásra 1890-ben a szomszédos forgalom volt 5.370.412; már 1891-ben, tehát egy év leforgása után 8.210.141-re emelkedett; 1892-ben már 9.687.000-re, 1893-ban 10.828.969-re. Tehát 3 év alatt 5 millióról felemelkedett 10 millióra, a második állomásra pedig 1890-ben 5.879.322 és 93-ban már 9.726.000 volt a forgalom. Tehát ezt az óriási forgalmat idézte elő az olcsó tarifa. Ha pedig ezt a nagy forgalmat per centekben fejezzük ki, az összes magyarországi forgalmakkal összehasonlítva, akkor azt fogjuk tapasztalni, hogy az ö-szes Magyarországon utazó utasoknak 1893-ban 73%-a utazott az első és második állomásra, tehát a távolabbi forgalmat csak 27% vette igénybe. Hogy a közönségnek aztán milyen része veszi igénybe ezt a szomszédos forgalmat, azt leginkább megmutatja az, hogy abból a 10.828.969 utasból, kik 1893-ban utaztak, 9.310.705 a harmadik osztályon utazott. Nagyon természetes, hogy daczra annak, hogy ez a nagy forgalom volt, ezzel a nagy forgalommal, nem volt arányban a bevétel. Nem volt arányban természetesen azért, mert a vasut haszna a megfutott hosszúsággal együtt sokott növekedni és így ezen nagy forgalommal együtt a vasut haszna nem növekedett. Miután pedig nem növekedett a vasut haszna, ezen szomszédos forgalomra vonatkozó kedvezménynek el is kellett esnie és márcz. 1-től fogva tisztán fiskális szempontból egy oly díjszabályzat léptetetik életbe, a mely a szomszédos forgalmat 5 kmről 5 kmre szabályozza. T. i. abban állott a dolog ezelőtt, hogy a maximum volt 10 kr az első állomáson. Most ez felemeltetett, ha 15 kmig terjed az első állomásnak távolsága, 15 kr-ra. Ha pedig 16 kmig terjed, már akkor felemeltetett 20 kr-ra és hogyha 20 km-en felül van, akkor már az első zóna osztályba jön és akkor fizetni fog 30 kr-t, vagy esetleg 50 kr-t. Igenis ezt láttam a tarifából.

Hát t. ház, én nem akarok azok mellett a városok mellett korteskedni, a mely városoknak kizárólag érdekükben áll, hogy ez az ötven, esetleg 100%-al való emelése a tarifának megsemmisíttessék és a régi állapot he-

lyeztessék vissza; csak annyit akarok megemlíteni, hogy Aradon az összes utasoknak 83%-je a szomszédos forgalmat képezte, Baján 74%, Csabán 83%, Debreczenben 64%, Egerben 74%, Hódmező-Vasárhelyen 93%, Kásán 61%, Kolozsvárt 78%, Pécsen 67%, Szabadkán 64% és így tovább, Zomborban 64%-a az összes utasoknak képezte a szomszédos forgalmat. Aradon a szomszédos forgalmat igénybe vette évenként 175,000 ember, Debreczenben 265,000 ember, Kolozsvárt 131,000 ember, Miskolcon 182,000 ember, Nagyváradon 180,000 ember, Pécsen 117,000 ember, Szabadkán 346,000 ember és Szegeden 340,000 ember. Ezekre nézve kérem ez az 50 és 100%-nyi szaporítása a közlekedési áraknak roppant adó és merem állítani, ez nem is fogja még fiskális szempontból sem azt az eredményt előidézni, a mi ahhoz kötve volt, mert 5-6-10 kilométerre inkább yalag fog menni a szegény ember, minthogy fizesse a drága viteldíjat. De másrészt micsoda méltányosság van abban, hogy ezeknek a nagy alföldi magyar városoknak ezt a nagy forgalmat le akarjuk apasztani? Micsoda méltányosság van abban, hogy azoknak a nagy városoknak élelmészét meg akarjuk drágítani?

Ilyen körülmények között én azt hiszem, hogy a t. miniszter ur a kérdést még egyszer megfontolás tárgyává fogja tenni és ha nekem reményt ad arra, hogy csakugyan megfontolás tárgyává teszi és ha nem marad annál a szerintem nagyon keveset mondó ígéretnél, ami beszédjéből kitűnik, hogy t. i. protekció útján egyik másik városnak adni fog kedvezményt, vagy az illető napszámok kerüljenek bérletjegyeket. Azt kívánni Magyarországon, hogy a földműves osztálybeliek bérletjenek bérletjegyeket, hogy azzal járjanak Debreczenbe vagy Szabadkára a tanyáról és innen-onnan tojásukkal, csirkejükkel, vagy ha napzámba megy, bérletjen jegyeket, először is nincs pénz arra, mert pénzt akar szerezni a városban, hát miből bérletjen? (Helyeslés szélsőbaloldaltól.) Hogy lehet ilyen megszorító kapcsok közé helyezni éppen azon rétegét a földművelőknek, amelyeknek legnagyobb szüksége van arra, hogy istápolásban, gyámlolásban részesüljön a kormány részéről. Hiszen belekerül egy évtized, míg beleszokik a hajdu-megyei ember, hogy ő bérletjen jegyet Debreczenbe. Azt gondolja, hogy az csak az uraknak való mulatság. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Én nem tudom, hogy a t. miniszter ur e tekintetben minő véleményben van, hanem bátor vagyok e tekintetben egy határozati javaslatot benyújtani, amely ekképen szól:

Határozati javaslat.

»Minthogy azon személydijszabás, mely a kereskedelmi miniszter ur rendelete folytán f. évi márczius hó első napján életbe fog lépni, a vidéki nagyobb városokra nézve szerfelett sérelmes, mert az állomási díj szabás eddigi rendszere helyett a kilométrikus zónát alkalmazza, s ezáltal a szomszédos forgalmat 50 százalékkal, sőt némely esetben 100 százalékkal megrágitja; ennél fogva utasítatik a kereskedelmi miniszter, hogy a vidéki nagyobb városok érdekében a szomszédos forgalomra nézve a jelenleg fennálló díj szabást továbbra is hagyja meg.

Ezeket voltam bátor röviden elmondani, köszönöm a t. háznak szíves türelmét. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Meghívás.

A debreczeni függetlenségi kör évi rendes közgyűlését f. évi márczius hó 1. napján azaz vasárnap délután 2 órakor fogja tartani a kör helyiségében, melyre a kör tagjait ez uton is tisztelettel meghívja

az elnökség.

Táviratok.

Országgyűlés.

(Tavirati tudósításunk)

Budapest, február 29.

Ülés kezdete d. e. 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Illyés Bálint, Esterházy Kálmán gf., Josipovich Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy, Perczel, Dániel, Lukács miniszterek.

A mul ülés jknyvet felolvasták és hitelesítették.

A napirend előtt megválasztották a koronát kísérő és a quóta bizottságot.

Kossuth Ferenc röviden megindokolta indítványát, hogy a velünk barátságos viszonyban élő államok parlamentjei a millenniumra hivassanak meg.

Bánffy Dezső kijelentette, hogy az indítványt érdemileg elfogadja. Igérte, hogy annak a szellemében fog eljárni, de kéri, hogy napirendre ne tűzessék.

Kossuth Ferenc tudomásul veszi, a miniszterelnök válaszát és felvilágosítását, s indítványát visszavonja.

Ezután következett a napirend szerint a kereskedelmi tárca költségvetésének részletes tárgyalása.

Legelőször Lukács Béla szólalt fel védekezve, Hock János tegnapi vádjai ellen.

Horánszky Nándor a pénzügyminiszter tegnapi beszédére felelve, erélyesen tiltakozik Lukács Lászlónak Apponyi és pártja ellen elhangzott kormányképesség vádjai ellen. Elfogadta különben a benyújtott határozati javaslatoknak ama részét, melyek a vámszerződés felmondására nem vonatkoznak. A kormányban nem lehet biznia, amely most, midőn Bécsből egyre nagyobb áldozatokra szorítják a nemzetet, eldobja azt a segítséget, amit neki az ellenzék nyújt. Partolja Apponyi határozati javaslatát.

Lukács László pénzügyminiszter félreértelt szavait igazítja.

Ugyszintén Rosenbergy Gyula és Kossuth Ferenc is.

Tiszta István csodálkozik azon, hogy az ellenzék a pénzügyminisztert, ki harmincz évig tartó munkásság alatt sohasem toltta magát e ötébe, azzal vádolja, hogy az ország legvitálisabb érdekeit elárulja a nyomorult miniszter-székért. (Nagy zaj a baloldalon.) — Apponyi Albert álláspontját helyesli, de javaslatára nincs szükség. Apponyi ne kételkedjék a kormány kijelentéseiben, hanem várják meg a kiegészítési — tárgyalások végét. (Zajos ellentmondás balról.) A költségvetést elfogadja.

Ülés végén Sima Ferenc interpellálta meg a belügyminisztert a stomfai választásért. Erélyes hangon sürgette a választást. Két órakor még mindig beszélt.

Ülés vége két és fél órakor.

Blaháné a Pósa asztalnál.

Budapest, február 29. (A »Debreczen« ered. táv.) A Pósa asztal tegnap este nagyszerű bankettet rendezett Blaháné tiszteletére.

Az »Orient« nagytermét elzárták ma este az idegen vendégek elől, mert zsufolásig megtöltötte a Budapesti tartózkodó írók és lapírók gárdája.

Valóságos ünnepest volt ez, a lelkesedés, a szeretet, a bálványozás egyszerű és spontán

megnyilatkozásával. — Blahánét az örök ifju Blahánét, vették körül az újságírók, a kirkól Blaháné gyakran mondta tréfalkozva:

— Hej! de sokszor megharagítottak maguk engemet, kezdő koromban, meg azóta is, — de azért szeretem magukat rossz posztók, mert még annál is több örömet szereznek nekem.

Az est kiemelkedő pontja volt Pósa Lajosnak gyönyörű költeménye, melyet a költő maga szavalat el s melyet tudósítónk taviratilag küldött a lapunk mai tárca rovatában való közlésre. Hatalmas előadásával mély hatást keltett még ebben a kritikus újságírói körben is a taps, az éljenzés, mely a végén kitört, volt a költeménynek legújabb kritikája, elismerése.

De a legszebb elismerést Blaháné nyújtotta, két könnyesepp ragyogott a szemében s meghatott hangon csak annyit mondott:

— Köszönöm.

A társaság lelkesedése a tetőpontra hágott, midőn Pósa Lajos az ország minden részéből érkezett, többek közt a »Debreczen« szerkesztőségétől is, érkezett meleg hangu, üdvözlő táviratokat felolvasta.

Az ünnepezt művésznőn kívül felköszöntötték Hentallerné Pauli Mariskát, Margó Celiát, Blahá Sárkát.

Felköszöntöket mondottak Hentaller Lajos Rákossy Jenő, Tubaj János stb.

A társaság sokaig együtt maradt a leg-lelkesebb hangulatban.

Fehér Ipoly kitüntetése.

Budapest, február 29. A Debr. ered. táv.) Ö felsege mint a hivatalos lap mai száma közli — Fehér Ipoly pannonhalmi apátot a másodosztályú vaskoronarenddel tüntette ki.

Ujdonságok.

* **Isteniszteletek.** Márczius hó 1-én, vasárnap az ev. ref. templomokban az isteniszteletek a következő sorrendben tartatnak meg: a nagytemplomban Dicsőffy József lelkész, a kistemplomban Ferenczy Imre s. lelkész, a Kossuth-utcai templomban Szilágyi Imre s. lelkész, az ispotályi templomban K. Tóth Kálmán lelkész.

* **A polgármester itthon.** Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester a ma estei gyorsvonattal érkezik vissza városunkba.

* **Millennáris ünnepek.** A Gönczy egyetel járásköre által kiküldött bizottság tegnap gyűlésezett az elemi iskolai millenniumi ünnepek programja tárgyában. Jelen voltak: Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő elnök, Bartha József előadó, Bekecs Ilona, Herczeg János, Husz Lajos, Lada Sándor, Kuthi Zsigmond, Vasárhelyi József. A bizottság elfogadta javaslatképen Bartha előadónak szépen kidolgozott programját. Mely szerint egy határozott napon minden községben valamennyi tanuló dísz monstre kivonulást tartanak az erdőre, szabad tere zene, ének mellett, zászlósan. Künn aztán ünnepi beszéd mondatnék, verseny-játék, szavalás, ének stb. kitölténé a programot. Husvétli vagy pünkösdi szünetben hazafias gyermekszínjáték, ének, szavalás. A szindarabot megírja a Gönczy filléres vállalat. Az évzáró vizsgák utáni napon általános ünnepély, ének, szavalás, díszbeszéd. Minden iskolás gyermek történelmi emlékképet kap. Kiallitja a Gönczy filléres vállalat. Végre háláadó ünnepély énekkel, szavalással. Nagyobb tanuló esetleg felrúdulnak tanítókkal a kiállításra. Ez nagyjában a bizottság javaslata is

* **Blahánénak.** Lapunk mai tárczarovatában közöljük Pósa Lajosnak Blahánénhoz a nemzet csalóanyagához írt gyönyörű szép költeményét. A verssel azt hisszük kedveskedünk olvasó közönségünknek, annival is inkább, mivel azon szerencsében részesültünk, hogy azt az összes lapokat megelőzve közölhetjük.

* **Debreczen mezőgazdasága a kiállításon.** Megrtuk már többször, hogy Debreczen és Hajdúvármegye mezőgazdasága mily imponzans módon lesz kiállítva az ezredévi kiállításon. A kiállításon azonban a helyük kevés volt arra, hogy a kiállítási szándékolt dolgokat ott elhelyeztessék s így aziránt felterjesztést ettek a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy nagyobbítsa meg nekik szánt területet. E felterjesztésre ma válaszólt az országos kiállítás igazgatósága, melyben arról értesíti gróf Dégenfeld József főispánt, hogy a mezőgazdasági esernokban a debreczeni gazdák collectiv kiállítása részére 8 méter hosszú 85 cm széles asztalterületet, 8 hosszú 3 méter magas falterületet bocsát rendelkezésükre. A hajdúvármegyei gazdák mezőgazdasági kiállítására szükséges területet is megnagyobbította a miniszter és 12 m. hosszú, 85 cm. széles asztalterületet, továbbá 12 m. hosszú és 3 m. magas falterületet bocsát rendelkezésére. Így aztán a megnagyobbított helyen könnyebben elhelyezhetik a felküldendő tárgyakat.

* **Pályázat bírói állásra.** A hivatalos lap tegnapi számában olvassuk, hogy a debreczeni kir. törvényszéknel pályázat tüzetett ki bírói állásra. A pályázati kérvények két hét leforgása alatt nyújtandók be. Gyártó Sándor, a debreczeni kir. törvényszék elnökénél.

* **Sörgyár Nagyváradon.** A biharmegyei fejlett gazdasági életnek bizonyossága emez új vállalat, melyet a szomszéd Nagyvárad tükepenzesei létesítettek, s ez a nagyváradon vj sörgyár, melynek építését az őszkor kezdték el, már teljesen készen van és márcziusban megkezdí üzemét. Biharmegye gazdái nagy várakozással néznek elébe a gyár működésének s úgy remélik hogy ennek révén a jövedelmező komlótermelés nagyobb arányokat fog ölteni.

* **Hitelesítő közgyűlés.** Ma d. e. 10 órakor a városháza nagytanácstermében gr. Dégenfeld József főispán elnökléte alatt hitelesítő közgyűlés volt, a melyen a tegnapi tartott rendkívüli városi közgyűlés jegyzőkönyvét felolvasás után hitelesítettek.

* **Dalegyleti hírek.** Vettük az alábbi két meghívót a debreczeni dal egytel elnök-egétől: Meghívó a debreczeni dalegytel által 1896 márczius hó 8-án, vasárnap az »Arany» bika dísztermében Hitelessi Lajos dísz-karnagy vezetése és Rác Károly zenekara közreműködése mellett tartandó zártkörű dal- és zeneestélyre, melynek műsora a következő: »Nyisd ki rózsám» Zimaytól. »D'ünnepen» Therntől. »Bar-na kis lány» Medgyesitől. »Kosuth dal» Gaál F.-től. »Minden este» Ziegertől. Belépti-díj személyenként 1 frt, család-jegy 3 személyre 2 frt. Kezdeté este 8 órakor. Felkératik a nagyérdemű közönség, hogy az előadandó karokat csendben meghallgatni sziveskedjék. A meghívók kívánatra előmutatandók. — Meghívó a »debreczeni dalegytel» által 1896. márczius 8-án, vasárnap d. u. 3 órakor a városháza nagytanácstermében évi rendes közgyűlésre, melynek tárgyai a következők: Évi jelentés. Számvizsgálók jelentése. Indítványok. Általános tisztujtás. A z elnök s é g.

* **Utcák házszámozása.** Debreczen utcaí házszámozásának rendezésére kiküldött bizottság ma d. u. 3 órakor Vecsey Lore tanácsnok elnökléte alatt a városháza nagytermében ülést tart.

* **Megozáfoltt szentatio.** Tegnapi hírünel szemben, — melyet mi is a többi lapok alapján közöltünk, — hogy Miskolczon egy

Sz. M. nevű orvos nagy szentatiót keltő vizsgálást követelt volna el — miskolczi munkatársunk legilletékesebb forrásból vett értesítése szerint e hír egy tendenciózus hazugság, mely minden alapot nélkülöz. — A légből kapott hír először a »Nemzeti Ujság» hasábjain látott napvilágot, mely lap ellen az illető orvos sajtópórt indít és a czikk íróit — ki szintén orvos — törvény elé állítja. Tegnapi miskolczi számvizsgáló bizottság — mint munkatársunk írja — Schwarz Herman és Varga Jakab elnökléte alatt tárgyalta az ügyet, hol kitünt, hogy e hír minden czében hazugság, s az erköles bíróság indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvileg rehabilitálta az ügyet, melynek hü másolatát a nevezett orvosnak átadták — (Va-dó.)

* **Egy rendőr akit megvertek.** A rendőrség amely legtöbbször csak brutális jelző kíséretében szokott szerepelni, ahogy nyilvánosság előtt most az egyszer pmaszosi minőségben lép föl Kúrthi Sándor rendőrt a múlt éjjele baleset érte. A baleset okozója Tardy Gáborné val: ki harcziás oldalról ismeretes. Hát tegnap éjjel ennek a Tardy Gábornának bevete vataki az ablakait. A harcziás amazon az ablakcsörmpölésére ki ugrott az ágyból, magára kapta felső ruháját és kiszaladt az utcára. Az utcán rendes volna minden, csak messze egy lámpa alatt szunyókált a rend éber öre Kúrthi Sándor, Az érdemes amazon megtámadta a rendőrt

— Ki törte be az ablakot?
A rendőr álmosan nézte a toporzékoló asszonyt.

— Én nem láttam.
— Hát miért, n m látta?
Szólt és mert a rendőr nem látta a csinytevé ablakverőt, Tardy Gáborné asszony megverte a rendőrt, aki dagadt arczával tett jelentést a csufágról az éjjeli inspekeziós tisztviselőnek.

* **Sertészárlat Békésmegyében.** Békésmegye alispánja ma érkezett sürgős átiratában arról értesíti a város hatóságát, hogy Békésmegyébe egy a heti, mint az országos vásárra a sertések bevitelére bárhonnan szigorosan megtiltatik az újabb értesítésig.

* **Kiállítási díszoklevelek.** A kiállítás kitüntető díszokleveleinek tervezete már végleg elkészült, s a megbízott művészek már hozzá fogtak a sokszorosításra szánt kidolgozott rajzok elkészítéséhez. A díszoklevel ki-dolgozását Lotz Károly Rauser Lajos tanárok végzik, akik a tervezetet is csinálták. A díszoklevel formára egy régi nemesi okirat mása. Pergamentre nyomják, aul hata'mas ökölnagyságu arany pecsét csüng róla, amely régi módi magyar kötéssel van az okiratra függesztve. Magán az aliraton nagy színes angyalos magyar czimer van a közepén, az írás pedig Corvina díszis írásához hasonlatos. A millenniumi érem oklevel tervei ugyancsak a tanárok készíteték s ez is színes kivitelben készül. Ornamentikus díszítésnek minden motiouma magyar, s az egész régi kódexírásával egy régi kőostorban készült kitüntető okirat hatását teszi. A millenniumi nagy érem oklevel tervét Vágó Pal festőművész rajzolta. Ennek figurális díszé van. A magyar Góiusz, kezében a díszőség pálmagával szemlet tart a művészetek, tudományok, ipari és gazdasági produktumok felett, s az érdem könyvébe jegyzi be az érdemesek nevét. A könyvet az előtte térdeő történelem tartja eléje, körül pedig a tudomány, a művészet, ipar, kereskedelem, bányászat stb. alakjai várják a Góiusz döntését. A gyönyörűen megtervezett csoportozatot a kidolgozás után Leljogravitel fogják sokszorosítani. A közreműködők díszoklevelét Benzur Béla tervezte. Figurális és ornamentikus díszé van pompás tollrajz kivitelben. A többi oklevelek tervezete Dörre Tivadar és Krieger Béla művészeinkre van bízva.

* **Gyorsíró tanfolyam kereskedőknek.** A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesületének több tagja elhatározta, hogy gyorsíró tanfolyamot fognak hallgatni. Medgyesy Károly, debreczeni okleveles gyorsíró tanár külön tanfolyamot fog nyitni, ha elég

jelentkező lesz. Az órákat esténként fogják megtartani az önképző egyleti helyiségben s tandíj fejében öt forintot kell fizetni, de ezért tankönyveket is kapnak az illetők. Va óban nagyon kívánatos lenne, ha kereskedőink, a kik igen sok hasznát vehetik a gyorsírásnak, — minél nagyobb számban jelentkezzenek, hogy ezáltal is előmozdítsák a gyorsírászat terjedését.

* **Katonai lóvásár.** A cs. és kir. hadsereg lószükségletének fedezése végett vármegyénk területén H-Nánáson f. év. márczius hó 19-én, P-Ladányban pedig márczius hó 21-én katonai lóvásár fog tartatni.

* **Tolvaj leány.** Lengyel Mari nyiregyházi ille óségi leány már 16 éves s még sem tudja megkülönböztetni az enyimet a tiedtől. Két hét előtt jött Debreczenbe, mint ó állítja — azért, hogy szülei, kik később utána jöttek volna Debreczenbe, már kész lakást találjanak: Lengyel Mari hatvan utca 1315 sz. a. Ménes Gábor uramnál talált szállást és két hét alatt annyira be tudta magát hizelegni Ménes uram kegyébe, hogy az megengedte, hogy Mari is az első szobában a családdal együtt aludjon. Mari azonban nem volt háas a bizalommal szemben, mert — mint később kitünt — csak alkalomra várt, hogy helyzetét kiaknázza és pénzt lophasson Ménes uramtól. Ez az alkalom a múlt éjjel elérkezett. Észrevette ugyanis, hogy az este az öreg Ménes pénzestárczáját a párnája alá tette s éjjel, mikor az öreg egy perczre kiment a szobából, kilopta a párna alól a tárczát, melyben 40 frt készpénz volt. Reggel hat órakor aztán felkelt s mintha mi sem történt volna, egész nyugodtan jelentette, hogy mosni megy. Mari azonban egyenesen a vásúti állomáshoz tartott s zónázni akart Nyiregyháza felé. Otthon azonban hamar észrevették a tolvajlást és egyenesen a vasúthoz szaladtak, hol még sikerült a tolvaj leányt letartóztatni, mielőtt felszállt volna a nyiregyházi vonatra. Lengyel Mari a II-ik ker. kapitányság előtt bevallotta tettét, a pénzt visszaszolgáltatta. Így Ménes Gábor uram nem kívánta a megbüntetését.

* **Felülfizetés.** A tegnapielőtti számlunkban közölt az izr. iskolabálon felülfizetők névsorából kimaradt: Dr. Brüll Bertalan, Darvas Izidor és özv. Kacsokovics Iváné 4-4 koronát Fogadják az iskolaszék hálás köszönetét Sörger József isk. elnök. Darvas Izidor pénztáros.

* **Hütlén hetes.** Gyulai Sándor egyik helybeli nagyvendéglős hetese ellen feljelentést tett gazdája, hogy 151 frt készpénzt, melyet a hetestől a főpostára küldött feladás végett elkasszoltta és aztán megszökött. A hütlén hetes körözését elrendelték, azonban mivel ez ideig még nem jelentkezett, nem is kerülhetett meg.

* **Sajtóhiba-igazítás.** Tegnapi lapszámlunk (febr. 28, 50 sz.) tárczájában »A szocialismusról» sajtó hibák csuszak be. Ezek közül a harmadik oldal tárcza rovata, első hasábjá 4-5-ik sorában így olvasandó: Baboeuf (ki vérpádon halt meg majd tanítványa) — Buonarrotti; Rodzigue sat. — a 9-ik sorban a narkisi helyett Márki olvasandó a 10-ik sor elejéről (Márki) elhagyandó. A harmadik hasáb utolsó sorában a rossz félbehagyás a mai lap végső részzi közlésének első sorában helyre van hozva. A többi aprólékos sajtó hibákra nem reflektálunk, mert azokat az értelmes olvasó önmaga képes kiigazítani s értelem zavarókká nem válnak.

* **Mérges szivarszopókák.** Szegény dchányos emberekre ugyancsak rájár a rud egy idő óta. Először megdrágították a szivarszopókát, azután még az eddigieknel is rosszabakat bocsátottak forgalomba, végezetül pedig a dokrok kisütötték, hogy a rossz és drága szivarszopókák még mérgesebbek. Nemcsak méregdrágák de valójában mérgeek. Ragadós betegségek terjesztői, fertőző bacilusok plántái, mely bacilusok készítés közben kerülnek a szivarszopókák végrére, a ragasztás és a piszkos kezekkel való készítés folyamán. Most azután a doktorok kisütötték ezt is, hogy a tolszárvegű papirszopókák is fertőző betegségeket terjesztenek. S ez ellen csak az nyujt védelmet, ha a szopó-

káknak azt a végét, mely a szájba jön, előzetesen magpörkölök. Illetékes helyen már lépés történt, hogy a hatósági orvosok erre is terjeszték ki figyelmüket. Most már csak az van hátra, hogy a kész cigarettákra is kimondják a veszélyes jellegét, meg valamennyi szópókára és csutorára. Így azután leszokunk a dohányzástól, a mi az államnak jövedelem esőkként jelent ugyan, de nekünk megtakarítást. Ezt a megtakarítást ugyan még fokozni is lehet ráfogyván a vendéglől evő eszközökre, hogy azok mérgesek, a poharakra, hogy szintén azok s a mi a fő, hogy a női ajkak is bacillusok terjesztői, melyeket előbb meg kell perzselni, hogy azután hasznukat vehessük. Ha mind ezektől el tudnánk szokni mindenünk egy-egy milliommossá válnék! Nem dohányozni, nem enni, nem inni, nem csókolózni! Egy vagyont jelent ez a nemleges erény! A csókknál ugyan könnyen vigasztalhatjuk magunkat s könnyen keresztül vihetjük a megperzselési elméletet. Hiszen az első csók ugyis perzsel s a másodikra már az ajkak bacillusmentes.

*** Zürichi magyar egyesület.** A zürichi magyar egyesület volt tagjai márczius hó 4-én, szerdán, este 6 órakor az »Othon irók és hírlapírók köre« helyiségében (New York palota, II-ik emelet) újból gyűlést tartanak. Az összejövetel célja, hogy a hanyatló, 36 éve fenálló egyesületnek régi tekintélye visszaszereztesék. Az első gyűlés alkalmával elhatározott, hogy az egyesület egykori tagjai a milleniumi ünnepély emlékére »A zürichi magyar egyesület volt tagjainak országos szövete« czimvel oly kört alakítsanak, a melynek hivatása volt az egyesületet támogatni, — hogy az a régi színvonalának megfelelőleg a külföld közbesülését és érdeklődését hazánk irányában különösen a millenium évében, továbbra is felkeltse. Felkérjék ennél fogva a jelenleg Budapesten időző volt tagokat, sziveskedjenek teljes számmal megjelenni; hiszük, hogy a midőn ilyen nemes és nagyfontosságú ügyről van szó a mely egy egyesület jövőjét biztosíthatja hogy senki sem fog az ülésekről elmaradni. Öszinte örömmel üdvözöljük ezen alkalommal az egyesület Budapesten tartózkodó alapító tagjait: Hazafias üdvözlőtel többek nevében. Budapestne, 1896. évi február hó 28-án Gergurevics Miksa, okl. mérnök, a zürichi magyar egyesület volt elnöke és tiszteletbeli tagja Egan Ede, okl. mérnök. Felkérjük a vidéken lakó és az eszmét helyeslő tagokat, hogy czimüket Andrássy-ut 83 sz. a. beküldeni sziveskedjék.

x A filléres füzetek megjelent I-ső sorozata kapható Hoffmann és Tarsa könyvnyomdájában. Csiki: Imakönyvec-ke 10 kr. Porzolt: Játékkönyvec-ke 8 kr. Eötvös K Lajos: Béni Balog Adam 4 kr. A Gönczy-egyesület filléres füzetét különben valamennyi helybeli könyvkereskedésben kaphatják.

x Az osztálysorsjáték mint iskola-alapító. Budapestről írják lapunknak: Hogy a szerencse istennőjének szeszélyei mily kifürkészhetetlenek, eklatáns példa Magyarország-nak egy távolesó falva: Kántor-János, Szatmármegyének egy egyszerű, patriarkhalisan berendezett, mintegy 1200 lelket számláló falucsukája. Ezen helységbe néhány nap előtt oly tekintélyes pénzösszeg érkezett le, mely az ottani postahivatalban talán még soha sem fordult meg. Ezen aránylag óriási pénzösszeget a Heintze Károly czég (Budapest Szervitater 3.) küldötte és elképzelhető, hogy azt a vén posta kocsi, míg a másfélórás utját az utolsó vasuti állomástól: Nyir-Bátortól megtette, ilyen epedve még sohasem várták. Az a pénzösszeg pedig, melylyel ez a posta kocsi Kántor-Jánosba bedöcögött, nem volt más, mint az osztálysorsjáték legutóbbi húzásán kisorsolt 60.000 koronás nyeremény.

Nevezett falunak egy 15 tagból álló társasága megbizta Csujja Imre postamestert, hogy költségüké Heintze Károlynál sorsjegyeket vásároljon. A postamester megrendelt egy huszadokba felosztott I. osztályú egész sorsjegyet melyekből a társaság mindegyike átvett egyet-egyet. Egy huszadot a posta mester magáa számára tartott meg, négy huszadot pedig mint az ottani református egyház gondnoka, ezen hitközségnek ajándékozott.

A megrendelt sors jegyet, melynek száma 22.656 volt, az osztály sorsjáték húzásán 601 000 koronás nyereményrel kihúzták. Magától értetődik, hogy az a nap, melyen a szerencse-hír a Kántor-Jánosok tudomására jutott, valódi örömmünneppé fejlődött. Hiszen ezen esemény nem csak az ő igénytelen, egyszerű életsorsukban jelent nagy változást, de most már egy régi hő óhajátuk is megvalósíthatják, t. i. az ugyancsak tekintélyes »Szegben« részesült hitközségnek iskolát emelhetnek. Így tehát az osztálysorsjáték ezáltal egy magasabb kultur célt mozdított elő.

Színház és zene.

Üdvözlő Blahánának. Lapunk szerkesztősége tegnap abból az alkalomból, hogy Blaháné megvált a szinpadtól, a Budapesten tiszteletére adott bankett rendező bizottságának a következő sürgönyt küldte: A nemzet büvös hangu csalogányát büszke örömmel üdvözli a »Debreczeni« szerkesztősége és kiadót hivatata.

Panaszos levél.

Tekintetes szerkesztő ur!

Olvastam, hogy hű kollégája, Than Gyula népszínművet írt. Oh szerkesztő ur, lássa, lássa, Minek közölte azt a hirt! Azóta nincs egy percznyi békém, Ebéd után s vacsora végén Öt lányom nyagpat emigyen: Papa, színházba elvigyen!

Jó, jó!... de kérem, hat jegy ára, Ebből egy hétig élhetünk. Piaczra kell a pénz s ruhára Zártszékre nem telik nekünk. S most leányaim nyakamra jönnek, Oh jaj, szegény tisztviselőnek Biz' ez fatális állapot: Betűzgetik a szinlapot

No persze nem más, mint a végett, Hogy a mit nem szül bálterem: Paraszttan lássanak hűséget, Mert az urak közt nem terem! Szerkesztő ur, e szörnyű bajban Az istenért segítsen rajtam! S ha egyebet tén nem tehet: Szerezzon hat ingyenjegyet!

Kesergő családapa.

Komjáthy Debreczenben. Komjáthy János, a debreczeni színház új igazgatója — mint értesülünk — má Debreczenbe érkezik és hallomás szerint több szerződést szándékozik elintézni.

Uj operette. Tiszay Dezső szinigazgató Forray Miklósnak, a Libapásztor szerzőjének új operettejét, »Az istenadót« előadásra megszerezte s már a jövő hónap második felében be is fogja mutatni a debreczeni szinpadon.

Heti műsor. Vasárnap »Paraszthűség« Than Gula népszínműve, hétfőn »A csikós« Egy Kálmán felléptével, kedden »Egy katon története« Egy Kálmán felléptével, szerdán »Furc a háboru« operette, csütörtökön »Válás után« vigjáték, pénteken Blaha Lujza aszszony első vendégfelléptéül »Szókimondó aszszonyosság«, szombaton Blaha Lujza második vendégjátékául »Telen« népszínmű, vasárnap Blaháné harmadik fellépésével »Piros bugyelláris«.

Vidéki színeszet. Az erdélyrészi magyar városokban meglehetősen költséges és anyagi sikerekkel működnek az idén a szinársulatok. Tordán — mint ottani tudósítók írja — a

közönség lelkes pártfogása mellett működik Monori Sándor szinársulata, mely nagyon jó erőkből áll. Különösen fényes sikereket aratott Rózsahegyi Gyula, a társulat fiatal baritonistája, ki legutóbb a »Bányamester« és »Telon« című darabokban lépett fel telt ház előtt. A fiatal baritonista, ki testvére öcsöcsé Rózsahegyi Kálmánnak, a debreczeni szinársulat tagjagak, rendkívül nagyterjedelmű hanganyaggal rendelkezik, s a játéka is megfelelő. A tordai közönségnek ő a kedvence s fellépésekor mindig érdeklődést tanusítanak.

Mulatságok

*** Utolsó tánczestély.** Vettük a következő meghívót: 1896 ik evi márczius 8-án, azaz vasárnap, csapó-utcai (zenede-épület) táncziskolahelyiségben tánczitanításom bevégezése alkalmából reggelig tartó zártkörű utolsó tánczestélyt rendezek, melyre kívül czimzettet s b. családját tisztelettel meghívom Schaf János, tánczitanító. A magyar nemzeti páros tánczot lejtik Juhász Erzsike és Losonczy Gyula. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj tet-szés szerint. Hölgyeknek legyező tánczrend.

Ezredévi kiállításunk.

Kongresszusok a kiállításon. Az ezredéves kiállítás ünnepek csarnoka, ahol majd minden második, harmadik estén hangversenyek, dal-és zene-ünnepek lesznek, egyszerű-máskor nagy elite bálók, táncmultságok, nappal a tudomány haladás, működés, ember szeretet munkáinak lesz a tanyája. Itt tartják majd a körülbelül százig menő nemzetközi és országos kongresszust, diszülést, összejövetelt, a melyek mindenike több ezer embert hoz majd a külföldről és a vidékről Budapestre. E kongresszusok ügye nagyrészt még csak az előkészítés stádiumában van, de már mindegyik teljesen biztos, csak még a napot nem határozták meg, amikor összeül. Ilyenek: a nemzetközi sajtó kongresszus, a melyen egy internationalis hírlapíró egyesület alapítását hozzák javaslatba; az interparlamentáris kongresszus, a melyre a világ minden részéből nagynevű politikusok jelentkeztek, a nemzetközi színész kongresszus, a mely összehozza a legnevesebb művészeket, és minden valószínűség szerint a sakk kongresszus, a melylyel kapcsolatban nemzetközi sakkversenyt is terveznek. Eddigelé a következő kongresszusok napja van véglegesen elhatározva:

Juniusban.

Kereskedők országos kongresszusa	15. 16 17-én
Magyar cukorgyárosok diszülése	22-én.
Osztrák és magyar cukorgyárosok egyesületének diszülése	23-án.
Molnárók országos kongresszusa	24-én.
Gyógyszerészek kongresszusa	26 27-én.
Osztrák és magyar papirgyárosok egyesületének diszülése	29-én.
Turisták országos kongresszusa	30-án

Juliusban.

Országos és egyetemes tanügyi kongresszus	1, 2, 3, 4, 5 és 6-án
Magyarorszápi néprajzi társulat diszülése	7-én.
Nemzetközi állatvédelmi kongresszus	18, 19, 20 és 21-én.
Gyorsírók nemzetközi kongresszusa	25, 26, 27 és 28-án.

Augustusban.

Községi és közejgyzők országos kongresszusa	3-án.
Orsz. iparoktatási kongresszus	10 és 11-én
Magyar országos tüzoltó egyesület diszközgyűlése	15, 16 és 17-én.
Magánhivatalnokok országos kongresszusa	19-én.
Méhészek orsz. kongresszusa	22, 23, és 24-én.
Erdészek országos kongresszusa	30 és 31-én.

Szeptemberben.

Technikusok orsz. kongresszusa	3, 4 és 5-én.
Ipartestületek orsz. kongresszusa	6 és 7-én.
Erdélyi magyar közművelődési egyesület diszközgyűlése	8-án

Közegészségügyi és orvosügyi kongresszus 13, 14, 15, 16 és 17-én.
Országos gyáripari kongresszus 21, 22 és 23-án.
Bányászok, kohászok és geológusok országos kongresszusa 25 és 26-án.
Nemzetközi művészettörténeti kongresszus 28, 29 és 30-án.

Közgazdaság.

Takarmány piac. Széna szalma és takarmány (Fuchs József nagykereskedő, alapítotott 1882.) Budapest 1896 febr. 28. Már hosszabb idő óta vált először rozsz idő következében a széna és szalma behozatala a hetivásárny gyengébb, valamint préselt áruban is a pályaadvaron, árak tehát csak névleg valami 20-30 krral drágábbak 100 kl.-ként a múlt hetiekhez képest gabona és termények; zab 5.90-6.25, ujtengeri 4-4.20 rozs, 6.30-6.45 árpa 5.25 futg. Köles 5.25-5.60 arpadara 3.90 1.20 100 kl.-ként nagyban.

Kőbányai sertés-piac.

Február 28.

a) Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű. Öreg nehéz (páronként 300-400 klgron felüli súlyban) — krig. 2. Öreg közép (páronként 300-400 klgron súlyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgron felüli súlyban) — krig. 4. Fialat közép (páronként 251-320 klgr. súlyban) 46-47 krig. 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgrig terjedő súlyban) — 44-45 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgron felüli súlyban) 45 krtól — 46 krig. Közép (páronként 230-280 klgrig terjedő súlyban) 45-46 krig. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő súlyban) 43-44 krig. Szerbiai 9. Nehéz (páronként 200 klgron felüli súlyban) 48-49 krig. 10. Közép (páronként 220-260 kgr. súlyban) 45-46 krig. 11. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő súlyban) 44-45 krig. Sertés létszám 1896. évi febr. hó 26-ik napján volt készletben 23615 drb. 1896. febr. hó 27-ik napján felhajtott — drb. 1896. febr. 27-ik napján elszállított 378 drb. 1896. évi február hó 28-ik napjára maradt készletben 23237 drb. hozott-sertés forgalom változatlan

Tőzsde.

Budapesti gabonátőzsde.

— Érk. d. e. 10 ó. 35. p. —

Őszi buza szept.-okt-re	6.90—91.
Uj buza őszre 1896.	7.16—17
Őszi rozs	6.35—37
Tavaszi rozs	5.98—
Őszi zab	4.33—34
Tavaszi zab	4.33—34
Uj tengeri május-jun-ra	6.53—36

Bécsi gabonátőzsde.

— Érzelt d. e. 11 óra 20 p. —

Őszi buza szept.-okt-re	7.39—40
Tavaszi buza márcz.-ápr.-re	7.52—54
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.91—93
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.40—42
Tengeri máj-jun.-ra	4.69—70

CSARNOK.

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Irtá: CSENGEY GUSZTÁV.

Első kötet.

12.

Nem szeretlek!

(Folytatás.)

— Hallgass, hallgass, örült rajongó! Nem akarom, nem szabad hall-nom ezt a beszédet. Ha szeretnék sem változtatnám meg többé sorsomat, szavamot adtam.

— Én ketté vágom ezt a szót, Ida, csak akarnod kell.

— Távozzál, Farkas! vakmerőséged hártart nem ismer. Mondom, távozzál, nem akarom ezt a hősédet hallani.

— Ugy, nem szeretsz engem, Ida! Csak ezt a szót akarom hallani, akkor távozzom.

A szép asszony arczán kimondhatatlan fájdalom vonaglott át, aztán töredeve rebegte:

— Nem szeretlek!

Farkas megrendült. Egy ideig szótlánul állt a reszkető nő előtt, aztán esendesen kilépett az ajtón... a szép asszony pedig fuldoló zokogással roskadt karszékebe.

Egy óra mulva mind a ketten ott ültek a terített asztalnál és arczukon legkisebb nyoma sem volt a megrendítő jelenetnek.

Estebéd után csak rövid ideig maradtak együtt. A katonák haza készültek, Ida legelőbb vonult lakóosztályába, Farkas is fogta kalapját, aztán kardját vette elő és kezdte fölesatolni.

— Mit akarsz? — kérde az öreg ur — hova készülsz?

— Elmegyek az őrnagy ural én is. Csak illik tán megismerkednünk egymással! Ma egy jó estét esapunk valahol, jó ezimborák körében. Őrnagy urnak be kell koronáznia nőtlen-ségét egy hatalmas mulatsággal.

— Ember vagy öcsém; — kiáltott a báró. Hanem akkor mondj le az alvásról mára.

— Ha csak a multságban el nem altatjuk egymást! — szólt nevetve Farkas.

Mikor Farkas a tisztekkel eltávozott, az öreg Mártonfy kedélyes mosolygással nézett utánuk s vidáman mondta nejeinek:

— Lám, lám, milyen jó ezimborák lettek! sohase hittem volna...

Szeretlek!

Elesendesült a ház, a pihenőket elfűdte az éj fekete fátyolával... Vajjon hozott-e ál-mot szemekre, édes pihenést lelkeikre?

Oh bizonyosan! hiszen ha eljön az éj, akkor eloltják a gyertyát, behunyják a szemét, aztán esendesen, észrevétlen suhan be a szobákba az álom angyala, szelid esőket leheli a szempillákra és elringatja a lelket édes, mosolygó álmokba.

De hát a ki rémekkel álmodik, pihen-e az, alszik-e az? A nyugtalan lélek borzalmas, foszlányos képletei nem gyötörnek-e iszonyúban, mint a legfeketébb való?

Vagy az, a ki nem meri eloltani a lámpát, nem meri behunyni szemét, ki viharos érzelmek, félelmes gondolatai között ébren virraszt a hosszú, félelmes éjszakában és nem talál egy nyugvó pontot, egy vigasztaló eszmét: pihen-e az, alhatik-e az?

Oh mennyi borzalmat rejt magában az a esendes, néma éjszaka, mit az embecek a pihenés idejének neveznek!

Ki mondja meg, melyik tud több gyötrelmet fölmutatni, a nap-e, vagy az éj?

Ida szobájában még egyre ég a lámpa. Ida nem meri behunyni szemét. Ott ül mozdulatlanul karszékeben, gyönyörű vonásain a lemondás fájdalma borong, míg küzdő lelke elérhetlen csillagával mulat.

Lelke előtt hosszú évsor édesbus emléke vonul végig. Látja magát fiatal lánykának, ki a kedves kis fiúval versenyt kergeli a gondtalan jelen tarka pillangóit; látja őt ölben, midőn fürteivel játszik és fülebe édes regéket suttog, miközben ajkait esőök özönében fűöszt. Látja a gyermeket fejlődni, bámulja langesze esodás tünetényeit, hallgatja méla-zengő dalait, a mikben olyan bűvös, titkos fájdalom borong, a mi mégis úgy melegít, úgy elragad!... és szívét valami édes-fájó ismeretlen bűbáj árasztja el... Látja aztán magát mirtusz-koszoróval, soha nem kedvelt völégény oldalán... Aztán egyhangu, örömtelen hónapok vonulnak el szeme előtt, melyeknek csak egy fényes tüneténye van, saját gyermeke... Ismét más idők, más képek! Ismét otthon van a szülői háznál, özvegyi fátyollal, de a függetlenség édes érzelmével. De minő varázslat fogja el most szívét! Mivé fejlődött az a kedves gyermek, kit ő ölben ringatott! A gyönyörű ifju magasztos lényege meg-

reszketteti szívét és abban fejlődni kezd az a titkos érzelm, minek nem mer nevet adni. És azután mindig harez, mindig küzdelem, egy elérhetlen csillag csábító ragyogása, miről oly nehéz lemondani s melyért oly édes szenvedni!

(Folyt. köv.)

Debreczeni városi színház.

Idény bérlet 124. Páros bérlet 124.

Vasárnap, 1896. Febr. hó 29-én:

Paraszthűség.

Énekes népszínű 3 felvonásban. Irtá Than Gyula. Zenéjét összeállította: Znojenszky Gy. (Rendező: Hevessy.)

Személyek:

Bodrog Bálint, jómódu paraszt-gazda	Sándor Emil Tiszayné.
Esztike leánya	Szerény G. Rózsahegy.
Bokorné Csillag Mártha	Püspöky.
Pista, fia	Ifj. Németh.
Balázs Barnabás, a falu birája	Hevessy.
Rókus Soma, kántortanító	Néme'hi J.
Orbán Tamás, telkes gazda	Krémer J.
Plébános	Bekets Zs. Bodrog gazdasszonya
Fütyöri Gabi, mindenes	Locsarekné.
Serte Sanyi, kocsis legény	Nagy J.
Csitri Klári) részeges	Borcsainé.
Fuss Kati) asszonyok	Takácsné.
Történik egy alföldi faluban. Idő jelenkor.	

Nyiltér.

Dr. Fáy Márk

orvos-sebésztudor stb.

lakik N.-Várad-utcán 2128/29 sz. alatt (a hol a Corso kávéház van.)

Rendel: délelőtt 8-9 óráig.
délután 2-4 óráig.

Dr. Koszorus István

fogorvosi és fogtechnikai műterme

Piacz-utca 17II. RANUNKEL-féle házban.

Rendel: délelőtt 9-1 óráig.
délután 3-6 óráig.

Ranunkel-ház

piacz-utca 17II. szám.

I. emelet: 4 szoba, előszoba, konyha, kamara, pincze, padlás, mosóház, mindenütt légszes és jó vízvezeték.

II. emelet: 4 szoba, előszoba, konyha, kamara, pincze, padlás, mosóház, mindenütt légszes és jó vízvezeték.

1-ső májustól kiadó.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani, hogy üzletomban a legjobb minőségű, tisztán kezelt

sestakerti borok

literenként kimérve

36—40krért kaphatók

Nagyobb rendelők árengedményben részesülnek.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, tisztelettel

Jánossy Béla

Rózsater, Kenyér-piacz.

A legjobb a

GAEDKE'S CACAO

mindenütt kapható

P. W. Gaedke & Cie., Brünn és Hamburg.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Van szerencsém a t. cz. közönségnek szives tudomására adni, miszerint

egy nagyobb készlet

partie árunak

kedvező beszerzése folytán azon kellemes helyzetben vagyok, teljes

frési öltöny szövetek:

2 frt 70 krtól kezdve 10 frt 50 kr.-ig a legjobb minőségű és legszebb mintájú

Cheviot, Cammgarn és egyéb gypju kelmékben szolgálhatni. Ugyiszintén nagy raktárt tartok: sima fekete szövetekből, **Adria, Atlasz Cammgarn** és **Doskin**ből.

Számos látogatásért esd teljes tisztelettel

KLEIN JAKAB

posztó-kereskedő
főter és Miklós-utca sarkán.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Még csak rövid ideig tart a

végkiárulás,

és a még raktáron levő áruk a

gyári árnál

is olcsóbban adtnak el.

KISS LAJOS

női divat és vászon üzletében, Tisza-palota.

COGNAC

UZUBA-DUROZIER & CIE.

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.
Mindenhol kapható.
Vestérgyártás: RUDA és BLOCHMANN, Budapest és Bécs.

390 arany- és ezüstérem és diszoklevéllel kitüntetve!

Ruston, Proctor & Co. Ltd.
lincolni (angol) gépgyár vezérképviselőségénél,
BUDAPESTEN
kaphatók a legkitünőbb utólérhetlen szerkezetű angol
gőzmozgonyok és gőzcséplők
és csakis itt kaphatók a világhírű szabadalmazott
EXCENTER GŐZCSÉPLŐGÉPEK
kőnyóktengelyek nélküli kettős tisztító szerkezettel. Állítható osztályozó hengerrel. Ez idő szerinti ezek a világ legjobb gőzcséplői. Kívánatra azonban szállíthatunk kőnyóktengelyes gőzcséplőket is
COMPOUND GŐZGÉPEK
Ugyanitt rendelhetők meg a világhírű magánjáró gőzcséplőgépek.
A jövő gépe.
Nagy választék szalmakazalozók, járgányos cséplőgépek, borprések, szőlőzúzó gépek, szénagyújtók, vetőgépek, tisztító rosták, kukoriczamorzsolók, szecska-vágók, arató és fűkaszalók, konkolyozók valamint, minden gazdasági gépek és eszközökben és malomberendezésekben.
Arjegyzékkel és mindennemű szakbavágo felvilágosítással és tanácsal készséggel di j m e n t e s e n szolgálunk.
Levelek czimzendők; **RUSTON, PROCTOR & Co. Ltd.** vezérképviselősege
Budapest, V. Lipót-körut 32. szám.

390 arany- és ezüstérem és diszoklevéllel kitüntetve.

Eladatik évente több mint 950 gőzcséplőkészlet

A gyár alapított 1840-ben. — Állandoan 2500 munkasi foglalkoztat.

Eladó

a Szepes pusztán 18 és $\frac{1}{2}$ nyilas területű fekete talaju földbirtok, gazdasági épületekkel és 3 szobából, konyhából, kamarából álló uri lakkkal, továbbá Batthyányi-utcán egy emeletes ház on-dódi és ujosztású szántóföldjével.

Felvilágosítást ad a tulajdonosok távolléte miatt **Dr. Nagy Lajos ügyvéd** N.-Péterfia-u. 984 sz.

A ki köhög

vegye a
hírrevesen elősmert és mindig megbízható

KAISER mell-czukorkát.

Segít köhögés, rekedtség, mellkatarrhus és elnyálkásodás ellen

Szamos nyilatkozat által legjobb és legolcsóbbnak elősmerve.

Csomagokban á 10 és 20 kr.

Biztos hatást

gyakorolnak a bevált és nagybecsű

KAISER

Prominczli-Caramellái

étvágytalanság, gyomorfájás és elrontott gyomor ellen. Valódi csomagokban Dr. ROTHSCHNEK V. EMIL gyógyszerárában.

Meghívás.

A debreczeni ipar és kereskedelmi bank

XXIX. évi

rendes közgyűlését

1896. márczius 15-én délelőtt 10 órakor tartandja

Debreczenben,

az intézet saját helyiségében

melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghívotnak, oly figyelemzettel, hogy az alapszabályok 28-ik cikkének rendelete szerint részvényeiket a közgyűlés előtt 5 nappal az intézeti pénztárnál le kell tenniök.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés 1895. évről.
2. Az 1895-ik évi számadások és mérleg, s ezzel kapcsolatban a felügyelő bizottsági jelentés előterjesztése után a mérleg megállapítása, és a nyereség feletti intézkedés, végre az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása feletti határozat.
3. Az alapszabályok 34-ik cikke értelmében a sorrendben kilépő két igazgatósági tag helyének három évre való betöltése.
4. Az évi jelentés és mérleg közgyűlést megelőző 8 nap alatt a bank helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczen, 1896. február 26-án tartott ülésünkből.

Az igazgatóság.

Magyar Osztály-Sorsjáték.

35007 pénznyeremény 7932000 korona összértékben.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

EGY MILLIÓ KORONA.

II. osztály.
Huzás 1896. márczius 11–14-ig.

Nyeremény	korona	korona
1 á	100000	= 100000
1 „	60000	= 60000
1 „	40000	= 40000
1 „	30000	= 30000
1 „	20000	= 20000
1 „	15000	= 15000
1 „	10000	= 10000
2 „	8000	= 16000
8 „	4000	= 32000
10 „	2000	= 20000
13 „	1000	= 13000
100 „	400	= 40000
860 „	200	= 172000
9000 „	120	= 1080000
10000	nyeremények összesen	1648000

II. osztályu vétel-sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	forint
40.—	20.—	4.—	2.—	

II. és III. osztályu teljes sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	forint
60.—	30.—	6.—	3.—	

Ezen eredeti árakon kívül II. osztályu sorsjegyek megrendelésénél ajánlott levél portója és nyereményjegyzék díja fejében 25 kr., teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig ajánlási díj és 2 nyeremény-jegyzékért 40 kr. küldendő be.

III. osztály.
Huzás 1896. május 12–28-ig.

Nyeremény	korona	korona
1 jutalomdíj	600000	= 600000
1 á	400000	= 400000
1 „	300000	= 300000
1 „	200000	= 200000
1 „	100000	= 100000
2 „	40000	= 80000
2 „	20000	= 40000
5 „	10000	= 50000
10 „	8000	= 80000
34 „	6000	= 204000
100 „	2000	= 200000
200 „	1000	= 200000
2650 „	200	= 530000
22000 „	150	= 3300000
25007	nyeremények és egy jutalom	6284000

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

HEINTZE KÁROLY, Budapest

Szervita-tér 3.

Sürgönczim: LOTTOHEINTZE BUDAPEST.

Szervita-tér 3.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.